

SIMON BENGTTSSON †.

I en ålder av 79 år bortgick midsommaraftonen 1939 Entomologiska Föreningens Hedersledamot, före föreståndaren för Entomologiska Avdelningen av Lunds Zoologiska Institution, Filosofie Doktorn SIMON FREDRIK BENGTTSSON, en av Entomologiska Sällskapet i Lund stiftare och dess förste ordförande.

Simon Bengtsson föddes i Åmål den 2 april 1860. Efter studentexamen i Karlstad inskrevs han 1881 som student av Värmlands nation vid Lunds universitet. 1889 blev han filosofie kandidat och samma år amanuens vid Zoologiska Institutionen. Efter avlagd licentiatexamen, 1896, disputerade han följande år på sin avhandling om larven till *Phalacrocera replicata* L., vilken förskaffade honom docentur i zoologi. Efter ett kortvarigt adjunktvikariat i Skara och ett förordnande som amanuens över stat vid de entomologiska samlingarna i Lund, tjänstgjorde han 1899 under Thomsons sjukdom såsom dennes vikarie. Efter Thomsons död förordnades han den 1 januari 1900 till t. f. föreståndare för zoologiska institutionens entomologiska avdelning. Åren 1905—1917 var han docent i entomologi och tjänstgjorde samtidigt som huvudlärare i biologi vid Lunds Privata Elementarläroverk. Den 31 december 1917 kallades han till innehavare av den nyinrättade ordinarie föreståndarebefattningen vid zoologiska institutionens entomologiska

avdelning. Denna befattning lämnade han 1926 efter att med kunglig dispens ha kvarstått i tjänst under ett år efter uppnådd pensionsålder, men upprätthöll den dock på förordnande ända till 1929, då han under sitt sjuttionde år definitivt avgick ur tjänst.

År 1898 ingick han äktenskap med Ingeborg Peterson, som avled 1935. Han sörjes närmast av en son och fyra döttrar.

Ehuru Simon Bengtssons vetenskapliga gärning är av mycket högt och bestående värde, ej minst på grund av den minutiösa noggrannheten i hans arbetsmetoder och den samvetsgranna prövning han underkastade varje uppnått resultat, kom han dock aldrig att bland de svenska entomologerna spela samma dominerande roll som sin företrädare. Till ej ringa del berodde detta på den i viss mån isolerade ställning, som hans egentliga arbetsområde beredde honom. Redan tidigt slog han nämligen in på studiet av vårt lands då mycket ofullständigt utforskade ephemeridfauna, ett studium, som visserligen gav rika och värdefulla resultat, men som det likväl blev hans lott att ensam fortsätta. Någon sådan ställning som den Thomson på sin tid faktiskt intog bland vårt lands entomologer torde Bengtsson väl själv ej heller någonsin ha åstundat. Helt säkert var det hans högsta önskan att i undagömd ro få ägna sig åt sin vetenskap utan att störas och oroas av ovidkommande yttre ting. Och dock blev det hans lott att under nära nog tvenne årtionden föra en många gånger svår och bitter kamp för att åt eftervärlden rädda den hotade lundensiska lärarbefattningen i entomologi, den enda i landet, och att söka bevara de gamla förnäma entomologiska traditionerna i Lund. Hade han velat acceptera en personlig befattning, hade denna segslitna fråga visserligen kunnat lösas tidigare och på villkor, som för honom själv hade varit lika förmånliga, men ehuru han under många år arbetat under mycket osäkra ekonomiska förhållanden och måst söka sin utkomst som lärare vid Privata Elementarläroverket, tvekade han icke att motsätta sig en sådan lösning. Att vårt land nu verkligen äger en ordinarie akademisk lärarbefattning i entomologi är sålunda framför allt Simon Bengtssons verk, som enbart det är nog för att tillförsäkra honom en framskjuten hedersplats bland vårt lands entomologer.

Bengtssons första efter gradualavhandlingen publicerade arbete, »Über sogen. Herzkörper bei Insectenlarven» (1899), var anatomiskt-morfologiskt liksom även hans »Zur Morphologie des Insektenkopfes» (1905). Till hans tidigaste arbeten hör även den värdefulla redogörelsen för de undersökningar över nunnan, vilka han på Domänstyrelsens uppdrag utförde i Södermanland och Östergötland sommaren 1900. 1909 kom hans första ephemeridarbete, »Beiträge zur Kenntnis der paläarktischen Ephemeriden» och bland de följande må särskilt nämnas »Undersökningar över äggen hos

Ephemeriderna» (1913). Sitt stora verk om ephemeridernas larver, som han hade arbetat på i många år, hann han tyvärr aldrig fullborda. Jämsides med sina ephemeridstudier fann han emellertid även tillfälle till studier av andra insektordningar. Utom några tidiga arbeten om ichneumonider och humlor, publicerade han senare betydande och värdefulla arbeten även om braconider och plecopterer samt om de nordiska *Carabus*-arternas larver.

En mycket stor del av hans forskningsarbete blev emellertid aldrig publicerad. Sålunda blevo hans med ytterlig noggrannhet förberedda och utarbetade föreläsningar över »Coleopterernas larver» aldrig befordrade till trycket. Det larvmaterial han hade till sitt förfogande utgjordes nämligen till stor del av lån från utländska museer, och på grund härav var han eller ansåg han sig åtminstone vara förhindrad att publicera något därav. På dessa föreläsningar torde han dock ha offrat sammanlagt inemot fyra års intensivt arbete. I detta sammanhang må även nämnas att han under något års tid var sysselsatt med det tidsödande och tålmodsprövande arbetet att åt friherre Clas Kurck bestämma insektfragment från olika torvmossor, ett arbete, för vilket Kurck i inledningen till sin avhandling om kärrsköldpaddans forntida utbredning (1917) gav honom ett välförtjänt och erkännansamt tack.

Med större rätt än om andra kan man om Simon Bengtsson fälla det omdömet att han in i det sista ägnade sina insekter ett troget och hängivet studium. De voro för honom icke endast tacksamma studieobjekt, utan något vida mera, och var och en, som lärde känna honom närmare, fick nog ett bestående intryck av att han innerst inne betraktade dem som sina goda och kära vänner. Den varma och djupa religiositet, som bestämde alla hans tankar och handlingar, gav i hög grad sin prägel även åt hans uppfattning av naturen.

För sina lärjungar var han ej endast läraren, han var i vida högre grad vännen och kamraten, som med varmaste intresse följde deras studier och som med lika sann och uppriktig glädje som de själva tog del även av deras obetydligaste framgångar. Inom Entomologiska Sällskapet, vars ordförande han var alltifrån dess stiftande 1903 ända till 1929, rådde alltid den trivsammaste kollegiala stämning såväl under själva sammanträdena som under de avslutande kollationerna på Akademiska Föreningen. Genom sina talrika föredrag inom olika grenar av entomologien gav han sina unga åhörare mången impuls till nya och fördjupade studier, och vid de efterföljande diskussionerna och samtalen delade han med sig av sitt rika vetande och förvånade mången gång med sin sällsynt vidsträckt beläsenhet. De regelbundet återkommande exkursionerna, vilka han alltid själv ledde, än till den ena, än till den andra av Skånes många klassiska insektlokaler, motsågs alltid

med spänd förväntan såväl av de yngre som ej minst av honom själv. Talrika blevo också de fynd av sällsynta eller för vår fauna nya arter, som därvid gjordes, och vilka sedermera ingående diskuterades vid den samvaro på närmaste gästgivaregård eller värds-
hus, där dagen ritualenligt avslutades.

De icke sällsynta tillfällen, då han samlade sina entomologer hemma hos sig, blevo till verkliga små högtidsstunder, tack vare den hjärtliga och oskrymtade välvilja, varmed de alla omfattades både av honom själv och av hans alltid lika godhjärtat vänliga och gladlynta hustru. Hennes bortgång, fyra år före hans egen, blev ett tungt och bittert slag för honom, från vilket han aldrig riktigt lyckades återhämta sig.

För äldre och yngre generationer av Lundaentomologer betyder gamle Simons bortgång en svår och oersättlig förlust. Vi komma alla ständigt att med tacksamhet minnas honom sådan han var: en god och ädel människa, en vördad och avhållen lärare och en sann och trofast vän och kamrat.

Olof Ahlberg.